

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om införande av humana normer för fångstmetoder för vissa djurarter"

KOM(2004) 532 slutlig – 2004/0183 (COD)

(2005/C 157/11)

Den 14 september 2004 beslutade rådet att i enlighet med artikel 175 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda yttrande.

Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 16 november 2004. Föredragande var John Donnelly.

Vid sin 413:e plenarsession den 15–16 december 2004 (sammanträdet den 16 december 2004) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 60 röster för, 1 emot och 6 nedlagda röster:

I INLEDNING

1. Räv saxförordningen

1.1 År 1989 antog Europaparlamentet en resolution där man krävde förbud mot rävsaxar inom EU och mot pälsar och pälsprodukter med ursprung i länder där rävsaxar får användas.

Som svar på detta utarbetade kommissionen ett förslag till förordning i ärendet som antogs av rådet 1991⁽¹⁾. Förordningen förbjuder användningen av rävsaxar inom EU från den 1 januari 1995 samt införsel av skinn från 13 angivna djurarter från tredje länder om inte ettdera av följande villkor uppfylls:

— Det finns adekvata administrativa bestämmelser som förbjuder användningen av rävsax,

— De fångstmetoder som tillämpas för dessa 13 arter (bilaga I i förordningen) uppfyller internationella normer för humana fångstmetoder.

1.2 Man kan notera att Europaparlamentet i sitt betänkande krävde förbud mot försäljning av rävsaxar och en utfasning av pälsar eller pälsprodukter från djur som fångats med rävsaxar. Rådet beaktade inte denna ståndpunkt i sina överläggningar 1991.

1.3 Användningen av rävsaxar har alltså varit förbjuden inom EU sedan 1995, men det finns länder som exporterar pälsprodukter från djur som fångats med rävsax.

⁽¹⁾ Rådets förordning 3254/91, EGT L 308, 9.11.1991.

I sitt yttrande från 1990⁽²⁾ stödde EESK ett europeiskt förbud mot rävsaxar och betonade vikten av gemensamma åtgärder på området, och föreslog dessutom ett internationellt förbud mot rävsaxar.

2. Avtalet

2.1 Efter gemenskapens lagstiftning mot rävsaxar ökade behovet av att fastställa normer för fångstmetoder på internationell nivå. Ett avtal förhandlades fram mellan EU, Kanada, Ryssland och USA. Endast Kanada, Ryssland och EU undertecknade emellertid avtalet. USA kunde inte skriva under avtalet eftersom behörigheten på området är decentraliserad till myndigheter under den federala. USA har dock åtagit sig att genomföra en svagare version av avtalet.

2.2 Avtalet togs fram för att förhindra ett eventuellt europeiskt införsel förbud för pälsprodukter från vilda djur som fångats i länder som inte hade förbjudit rävsaxar.

2.3 Europaparlamentet ansåg att avtalet var helt otillräckligt och ineffektivt och borde ha förkastats och menade att man i stället skulle ha infört ett införsel förbud för päls och pälsprodukter från de vilda djur som förtecknats i avtalet.

2.4 Avtalet föreskriver vissa normer som måste respekteras vid djurfångst. Det ratificerades av gemenskapen 1997. Normerna i avtalet återspeglar de normer som redan finns i Ryssland, Kanada och USA. Införandet av begreppet "human" var mycket kontroversiellt eftersom normerna grundade sig på att man accepterar ett stort lidande hos de infångade djuren.

⁽²⁾ Yttrande om förslag till rådets förordning om införsel av vissa pälsprodukter, EGT C 168, 10.7.1990, s. 32.

2.5 Vetenskapliga yttranden (inbegripet från kommissionens vetenskapliga veterinärkommitté) bekräftade att de humana fångstmetoder som avtalet omfattade inte uteslöt oacceptabelt stort lidande.

2.6 Den vetenskapliga kommittén betonade att de viktigaste kriterierna för att avgöra hur human en fångstmetod är utgörs av den tid det tar innan djuret blir okänsligt för smärtan samt hur stor smärta och stress som djuret tillfogas under denna tid. Kommittén fastslog att en fångstmetod endast kan anses vara "human" om djuret förlorar känslan omedelbart, eller åtminstone inom några få sekunder. I avtalet fastslogs en maximal tidsgräns på 5 minuter, vilket innebar att termen "human" ansågs olämplig.

2.7 Kommittén fastslog också att den skala för värdering av skador som ingick i avtalet inte bygger på någon giltig vetenskaplig grund i jämförelse med andra väletablerade metoder för bedömning av lidande.

2.8 För närvarande har EU och Kanada ratificerat avtalet, men ännu inte Ryssland, varför avtalet ännu inte trätt i kraft. Kanada och EU har emellertid kommit överens om att trots detta genomföra avtalets bestämmelser i väntan på att avtalet skall träda i kraft.

3. Sammanfattning av kommissionens förslag

3.1 Kommissionens förslag till direktiv om införande av humana normer för fångstmetoder för vissa djurarter⁽¹⁾ syftar till att införliva avtalet om normer för humana fångstmetoder i gemenskapslagstiftningen i enlighet med rådets beslut 98/142/EG and 98/487/EG.

3.2 Förslaget berör 19 vilda djurarter (varav 5 lever inom EU) som fastställs i bilaga 1.

3.3 Förslaget föreskriver vissa villkor och krav när det gäller fångstmetoder, användning av fallor, jägare, forskning, påföljder och certifiering. I texten fastställs också en uppsättning möjliga undantag. Det finns också två bilagor (bilaga II och III) om normer för humana fångstmetoder och testning av fångstmetoder.

(1) KOM(2004) 532 slutlig.

3.4 I förslaget påpekas också att medlemsstaterna får genomföra strängare lagstiftning i frågan samt att EU-förordningen från 1991 om förbud mot rävsaxar fortfarande gäller. Genomförandet och verkställandet faller inom medlemsstaternas och deras behöriga myndigheters befogenheter. Inga gemenskapsmedel tillförs enligt förslaget, utan medlemsstaterna måste ställa ekonomiska resurser till förfogande för att täcka de kostnader som uppstår.

II KOMMENTARER

4. Användningen av begreppet "normer för humana fångstmetoder"

4.1 EESK anser att användningen av begreppet "human"⁽²⁾ i förslaget är diskutabel. I artikel 2 definieras "fångstmetoder", men inte "normer för humana fångstmetoder". I avtalet (som ligger till grund för förslaget) fastställs i ingressen att det saknas internationella normer för fångstmetoder, och ordet "human" används i samband med normer som skall "säkerställa en tillräcklig nivå av välbefinnande för tillfångatagna djur".

4.2 När avtalet förhandlades fram noterade kommissionens vetenskapliga veterinärkommitté⁽³⁾ att de normer som anges i texten inte kunde betraktas som "humana" (vilket påpekats ovan) eftersom den maximala tid som tilläts innan djuret förlorar känslan är mycket längre än vad som kunde betraktas som godtagbar (omedelbar död). Man pekade särskilt på dränkingsfällorna eftersom man bedömde att semiakvatiska däggdjur som fångades under vatten kunde få tillbringa upp till 15 minuter i fällan innan de dog.

4.3 Kommittén rekommenderar därför att ordet "human" ersätts med något annat och lämpligare ord i den slutgiltiga versionen av texten, åtminstone tills normerna för fångstmetoder uppfyller de krav som redovisats ovan.

(2) I februari 1994 beslutade det arbetsutskott som inrättats av ISO (Internationella standardiseringskommissionen) för att diskutera humana fångstmetoder att ta bort ordet "human" från rubriken i gällande standarder. Man beslöt att ta bort alla referenser till begreppet "human". Inom ISO kunde man inte komma fram till någon överenskommelse om fångstmetoder. Under förhandlingarna betonade europeiska veterinärer att ingen avlivningsmetod för djur som tar mer än 15 sekunder kan definieras som human och att helt uppenbart inga fallor där djuren dränks kan accepteras. Dessa punkter, bland andra, har inte beaktats i den slutliga utformningen av avtalet.

Slutsatsen i yttrandet från kommissionens vetenskapliga veterinärkommitté (1994) var att en dödade fälla endast kan betraktas som human om den omedelbart gör djuret okänsligt för smärta och att mer uppmärksamhet borde ägnas åt utformningen av fallor så att de är anpassade till beteendet hos arter fallorna inte är avsedda för så att man undviker att fånga och skada dem. Kommittén fastslog också att den föreslagna skalan för värdering av skador inte kan accepteras som mått på hur human en fångstmetod är eftersom den inte bygger på någon giltig vetenskaplig grund.

(3) Yttrande från vetenskapliga kommittén inrättad enligt Cites-förordningen 1995. Vetenskapliga kommitténs yttrande, GD Jordbruk, 1994.

5. Fällor

5.1 Förslaget omfattar två typer av fällor: dödande fällor och fasthållande fällor. När det gäller dödande fällor uppfyller normerna i förslaget helt klart inte de vetenskapliga normer som överenskommit inom gemenskapen, dvs. omedelbar död eller maximalt 30 sekunder innan döden inträffar. När det gäller fasthållande fällor (fällor som används för att fånga djuren levande) anges inga specifikationer för fällorna i förslaget, och inga definitioner av syftet med att fånga djuren. Dessutom anges inte i förslaget några normer för djurskydd när det gäller dödandet av infångade djur. Detta innebär att avlivandemetoden inte regleras för djur som infångats i en fasthållande fälla och som därefter dödas.

Dessutom säkerställs inte i förslaget att inga andra än avsedda djurarter dödas eller infångas oavsiktligt med godkända fångstmetoder. Normerna för fångstmetoderna bör innebära att denna risk minskas till lägsta möjliga nivå.

6. Testning

6.1 I förslaget finns tekniska bestämmelser för testning av fångstmetoder som inte utesluter användningen av levande djur. Minimikrav fastställs för testning både i inhägnad och i fält. Dessutom kan tester som utförs av en avtalspart erkännas av de andra parterna.

6.2 För att resultaten skall vara giltiga måste emellertid testerna genomföras under samma villkor som gäller där fällorna är avsedda att användas. Parametrar som grundar sig på resultaten av test i en inhägnad kan alltså inte användas för att utvärdera djurskyddet för djur som lever ute i naturen. Av ovanstående skäl bör djurförsök inte användas alls. Testning bör endast ske genom befintliga datorsimuleringsstest.

7. Undantag

7.1 I förslaget förtecknas en lång serie möjliga undantag som, om de genomförs, helt kan underminera syftet med förslaget. EESK anser att undantag som syftar till att värna människors hälsa och säkerhet samt djurskyddet bör tillåtas. **I dessa fall bör de offentliga myndigheterna omedelbart informera och rådfråga aktörerna (till exempel lantbrukarna) inom det område där problemen finns.** EESK har vissa reservationer när det gäller de andra föreslagna undantagen.

7.2 Med tanke på svårigheterna att tillämpa ett effektivt system för övervakning och genomförande ute i naturen där

fällorna används skulle de undantag som kommissionen föreslår (utom när det gäller dem som anges ovan) endast bidra till att underminera öppenheten och ansvarigheten hos avtalsparterna.

8. Jägare

8.1 Förslaget föreskriver att ett system för tillståndsgivning och utbildning av jägare skall inrättas. Licensgivning omfattas emellertid inte, och kontrollen av de fångstmetoder som jägarna använder är i stort sett omöjliga att genomföra eftersom den skulle ske ute i naturen. EESK rekommenderar att ett strikt system för licensgivning som i förlängningen harmoniseras på gemenskapsnivå inrättas.

9. Certifiering

9.1 Certifieringen av fångstmetoder delegeras enligt förslaget till medlemsstaterna. Ömsesidigt erkännande av certifieringen mellan medlemsstaterna föreskrivs.

Detta system skulle kunna genomföras inom EU, men ett internationellt certifieringssystem bör också inrättas. Det finns faktiskt skäl att inrätta både ett standardiserat certifieringssystem samt ett spårbarhetssystem bland avtalsparterna. Detta system skulle bidra till att säkerställa öppenhet och effektivt genomförande av avtalet.

10. Påföljder

10.1 Enligt kommissionens förslag skall medlemsstaterna kunna tillämpa administrativa påföljder vid fall av överträdelse mot lagen. Eftersom vissa medlemsstater emellertid tillämpar straffrättsliga bestämmelser vid överträdelse mot djurskyddslagstiftning rekommenderar EESK att påföljderna skall utdömas i enlighet med det nationella systemet.

11. Slutsatser

11.1 EESK anser att de humana normer för fångstmetoder som förslaget omfattar inte kan definieras som humana eftersom de bara återspeglar de normer som fastställs i avtalet. De normer som fastställs i avtalet bedöms som mindre stränga än de befintliga djurskyddsnormerna i EU-lagstiftningen. Kommittén rekommenderar därför att ordet "human" ersätts med något annat och lämpligare ord i den slutgiltiga versionen av lagstiftningstexten.

11.2 När det gäller fällor anser EESK att endast direktdödande fällor bör beaktas och att syftet med användningen av fasthållande fällor bör anges. I fråga om djur som först infångas och sedan dödas bör avlivningsmetoderna i största möjliga utsträckning regleras i enlighet med djurskyddslagstiftningen.

11.3 Enligt kommitténs åsikt bör dränkningsfällor förbjudas eftersom kommissionens vetenskapliga veterinärkommitté har fastställt att denna avlivningsmetod är grym då den innebär att djuret långsamt kvävs under vatten.

11.4 EESK noterar att förslaget visserligen innehåller bestämmelser om testning av fällor men att det inte finns någon vetenskaplig grundval för att tillämpa parametrar baserade på resultat från test som utförts i en inhägnad på djur ute i naturen. EESK rekommenderar därför att inga djurförsök används utan att man istället använder tillgänglig datorsimulering.

11.5 EESK menar att de flesta av de undantag som fastställs i förslaget skulle kunna göra det möjligt för de berörda aktörerna att i vissa fall helt undslippa tillämpningen av lagstiftningen. Kommittén rekommenderar därför att de berörda myndigheternas beviljande av undantag skall baseras på allmän säkerhet, människors hälsa samt djurskydd. Detta är viktigt mot

bakgrund av att kontroll och övervakning svårligen kan genomföras ute i naturen.

11.6 EESK anser att ett öppet redovisat system för licensiering av jägare bör inrättas inom EU. Genom förslaget delegeras fastställandet av utbildnings- och tillståndskrav när det gäller jägare till medlemsstaternas myndigheter. EESK fruktar att detta kan leda till skillnader i systemet som inte skulle säkerställa genomförandet av normerna för djurskydd inom EU.

11.7 EESK anser att ett effektivt system för certifiering och spårbarhet bör genomföras hos avtalsparterna för att garantera effektivt genomförande.

11.8 EESK rekommenderar att påföljderna vid överträdelser mot förslaget till lagstiftning skall utdömas i enlighet med den nationella djurskyddslagstiftningen.

11.9 EESK rekommenderar en striktare tidsplan för genomförandet av åtgärderna i förslaget. Enligt förslaget skall fällor överensstämja med normerna i förslaget från och med 2009 och fångstmetoder från 2012. EESK anser att samtliga regler skall genomföras så snart som möjligt.

Bryssel den 15 december 2004

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Anne-Marie SIGMUND
